

Bijlage I: Reactie op wetgevingswensen DNB en AFM 2012

Wetgevingswensen DNB/AFM 2011	
Maatregel/traject	Stand van zaken/Acties/Voornemens
DNB	
0a. Zorgvuldige implementatie nieuwe regelgeving – gelijktijdige inwerkingtreding CRD IV en CRR	In het kader van de onderhandelingen over de herziening van het Europese raamwerk van kapitaaleisen voor banken en beleggingsondernemingen wordt nu uitgegaan van gelijktijdig inwerkingtreden van richtlijn en verordening. Ik deel de wens van DNB dat er voldoende ruimte moet zijn voor zorgvuldige implementatie of aanpassing van de Nederlandse toezichtwetgeving aan de nieuwe regels van de richtlijn CRD IV en waar nodig ook de CRR verordening. Zorgvuldigheid is uiteraard belangrijk. Met het oog daarop heb ik dan ook reeds in Brussel aan de orde gesteld dat de wens om de betreffende regels snel na vaststelling daarvan nationaal te doen gelden door mij wordt gedeeld maar dat daarbij wel een realistische implementatietermijn dient te worden afgesproken. Het betreft immers een omvangrijke en complexe hoeveelheid regels. Ik zal hier aandacht voor blijven houden in de Europese onderhandelingen.
0b. Verbetering toezichtkader voor verzekeraars in geval van verder uitstel Solvency II	Solvency II is een samenhangend geheel van regels om te komen tot een aanscherping van het toezicht op verzekeraars. Door de implementatie van Solvency II zal het toezicht op verzekeraars binnen Europa worden geharmoniseerd. Gegeven het vorenstaande gaat mijn duidelijke voorkeur ernaar uit om het geheel van Solvency II in een keer in werking te laten treden op hetzelfde moment als in de rest van de Europese Unie. Mocht het nodig zijn een enkel specifiek onderdeel nu al toe te voegen aan het toezichtskader/toezichtsinstrumentarium dan zal ik hierover in overleg treden met DNB.
1. Trigger events	DNB verzoekt in haar wetgevingsbrief de zogeheten ‘trigger events’-regeling uit de Interventiewet van 24 mei 2012 uit te breiden. DNB wil dat niet alleen maatregelen die voortvloeien uit de Interventiewet, maar ook reguliere toezichtmaatregelen (ten aanzien van banken, verzekeraars én beleggingsondernemingen en –instellingen) onder de reikwijdte van de ‘trigger events’-regeling komen te vallen. Bij de totstandkoming van de Interventiewet is er bewust voor gekozen de reikwijdte van de ‘trigger events’-regeling te beperken tot de maatregelen en de verzoeken om maatregelen als voorzien in de Interventiewet. Hierbij is namelijk een balans gezocht tussen enerzijds de effectiviteit van ingrijpen door DNB of de minister van Financiën en anderzijds de verhoging van de financieringskosten van Nederlandse financiële instellingen ten opzichte van buitenlandse concurrenten. Voor maatregelen hoger op de interventieladder, zoals voorzien in de Interventiewet, wordt voorrang gegeven aan het belang om effectief te kunnen ingrijpen. Om die reden zijn deze maatregelen onder de reikwijdte van de ‘trigger events’-regeling gebracht. Voor maatregelen lager op de interventieladder, de reguliere toezichtmaatregelen, ligt er een grotere nadruk op het belang van een gelijk speelveld voor Nederlandse financiële instellingen. Om de positieve effecten van de ‘trigger events’-regeling op de reguliere toezichtmaatregelen te genereren zonder eventueel nadelige effecten,

	<p>ben ik van mening dat het het beste is een regeling in Europees verband geharmoniseerd in te voeren. Ik zal mij daarvoor inzetten in het kader van de onderhandelingen over een richtlijn voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen (recovery en resolution directive; RRD)</p>
2a. Macroprudentieel toezicht	<p>DNB verwelkomt de oprichting van een financieel stabiliteitscomité door mij dat zal bestaan uit vertegenwoordigers van AFM, DNB en van het ministerie van Financiën. De intentie een dergelijk comité op te gaan richten kondigde ik reeds bij uw Kamer aan in mijn vorige beleids- en wetgevingsbrief op het terrein van de financiële markten 2011 (Kamerstukken II 2010/11, 31980, nr. 55). Ik verwacht uw Kamer dit najaar nader te kunnen informeren over de formele oprichting van dit comité. DNB verwelkomt voorts dat ik doende ben de wettelijke taakstelling van DNB nader te specificeren voor wat betreft de verantwoordelijkheid van DNB voor, kortweg, de financiële stabiliteit. DNB verzoekt mij in dit kader om de Bankwet 1998 met een wettelijke bepaling uit te breiden en artikel 1:24 van de Wft (waarin de taakstelling van DNB is opgenomen) aan te passen. Ik ben reeds in overleg met DNB over de wijze waarop de bestaande wettelijke bepalingen die zien op de taak van DNB dienen te worden aangepast om de verantwoordelijkheid van DNB voor de financiële stabiliteit nader tot uitdrukking te brengen. Ik verwacht mogelijke wetswijzigingen mee te kunnen nemen in de Wijzigingswet financiële markten 2014.</p>
2b. Verbreding inlichtingen- en onderzoeksbevoegdheden DNB	<p>Ik ben met DNB in overleg om na te gaan op welke wijze DNB eventueel deze verbreding van haar inlichtingen- en onderzoeksbevoegdheden nodig heeft voor de juiste uitoefening van haar taak.</p>
2c. Kapitaalbuffer voor systeemrelevante banken	<p>Aan Nederlandse systeemrelevante banken wordt vanaf 2016 een extra kapitaaleis opgelegd. Afhankelijk van de mate waarin zij systeemrelevant worden bevonden, bedraagt die kapitaaleis 1 tot 3 procent van de naar risico gewogen activa. Deze extra buffer dient te bestaan uit kapitaal met het grootste verliesabsorberende vermogen (core tier 1-kapitaal). Banken krijgen tot 2019 de tijd om aan de hogere eisen te voldoen, met ingroei vanaf 2016. Dit stelt hen in staat de bufferversterking zoveel mogelijk te realiseren door winst in te houden of nieuw kapitaal uit te geven. Ik ben het met DNB eens dat het belangrijk is dat individuele banken spoedig helderheid krijgen over de mate waarin zij systeemrelevant worden geacht en de kapitaaleis die daaruit voor hen voortvloeit, zodat zij hierop kunnen anticiperen. Ik verwacht de hiervoor benodigde wetswijzigingen in het eerstvolgende gerelateerde wetsvoorstel te kunnen meenemen.</p>
2d. Limieten aan LTV en LTI	<p>DNB signaleert terecht dat het vaststellen van limieten aan de zogenaamde Loan to Value (LTV) en Loan to Income (LTI) ratio's van hypothecaire kredieten effecten heeft voor zowel consumentenbescherming als voor de stabiliteit van het financiële stelsel. Thans is er sprake van een open norm in de Wft (artikel 4:34). Aan deze norm geeft de sector zelf invulling door middel van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen (GHF). De AFM houdt toezicht op de naleving van deze open norm. In de GHF is vastgelegd dat de maximale LTV 104% van de waarde van de woning bedraagt waar van toepassing vermeerderd met op grond van de Wet op belastingen van rechtsverkeer verschuldigde overdrachtsbelasting. In het Lenteakkoord is besloten dat de LTV de komende jaren geleidelijk wordt afgebouwd naar 100% van de waarde van de woning. Hiertoe wordt het Bgfo aangepast en een ministeriële regeling opgesteld. Zoals</p>

	<p>ook gecommuniceerd in de reactie op de motie Kuiper is deze verlaging mede ingegeven door de samenhang van de hoogte van LTV ratio's en risico's voor de financiële stabiliteit. Tevens zal in de toekomst de leencapaciteit in verhouding tot het inkomen jaarlijks worden vastgesteld middels een ministeriële regeling. De normen berusten op een jaarlijks advies van het Nibud. Bij het opstellen van dit advies worden de AFM en DNB geconsulteerd.</p>
3. Wet betalingsverkeer	<p>Het bijeen brengen van de verschillende taken en bevoegdheden van DNB ten aanzien van het betalingsverkeer in een aparte wet (en een daarvoor vereiste aanpassing van artikel 4, tweede lid, van de Bankwet 1998) acht ik op dit moment niet noodzakelijk. De wettelijke grondslagen voor de uitoefening van bevoegdheden door DNB zijn naar mijn mening reeds afdoende geregeld in de Bankwet 1998 en de Wet op het financieel toezicht. Ik zal hier verder met de toezichthouders over van gedachten wisselen.</p>
4a. Introductie geschiktheidstoets beleidsbepalers holdingniveau	<p>Gezien het belang dat DNB hecht aan de introductie van de geschiktheidstoets, heb ik besloten om het voorstel hiertoe uit het wetsvoorstel ter implementatie van de Solvency II richtlijn te halen en mee te laten lopen met het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2013 dat thans bij uw Kamer aanhangig is.</p>
4b. Mogelijkheid tot schorsing dagelijks (mede) beleidsbepalers en commissarissen	<p>DNB heeft binnen de systematiek van de Wft een uitgebreid arsenaal aan toezichthouderinstrumenten tot haar beschikking staan. Ik hecht er aan om terughoudend te zijn met een verdere uitbreiding van dit weloverwogen pakket. Ik zal met DNB een nadere verkenning doen naar nut en noodzaak van deze wens.</p>
4c. Vvgb-plicht voor dividenduitkeringen	<p>In het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn Solvency II zijn reeds de bevoegdheden aan DNB versterkt voor zover genoemde richtlijn en de daarbij behorende uitvoeringsverordening daarvoor ruimte bieden. Ten aanzien van verzekeraars zijn op grond van de richtlijn Solvency II nieuwe bevoegdheden toegekend aan DNB. Een vvgb-plicht voor dividenduitkeringen banken zal nader worden onderzocht in het kader van de implementatie van CRD IV. De in CRD IV te introduceren capital conservation, countercyclische en systeembuffers zullen in elk geval inhouden dat banken in het geheel geen dividend mogen uitkeren wanneer zij deze buffers hebben aangesproken en nog niet hebben aangezuiverd.</p>
4d. Nederlandse bijkantoren van banken uit niet-EER landen	<p>Met DNB ben ik van mening dat DNB op juiste wijze invulling moet kunnen geven aan het toezicht op bijkantoren van banken en beleggingsondernemingen met zetel buiten de EER. Ik sta dan ook positief tegenover een wijziging van de relevante artikelen die daaraan kan bijdragen. Dit onderwerp zal worden meegenomen bij de implementatie van de richtlijnen CRD IV en MiFID 2.</p>
4e. Portefeuilleoverdracht verzekeraars	<p>Met DNB ben ik van mening dat DNB bij haar besluitvorming de solvabiliteitsontwikkeling en het risicoprofiel van de betrokken verzekeraars aangaande een portefeuilleoverdracht moet kunnen betrekken. Ik zal samen met DNB bezien hoe dit in de relevante regelgeving het best kan worden geregeld.</p>
5a. Scheiding nutsbanken en zakenbanken	<p>Bij het vormgeven van het beleid aangaande voornoemde initiatieven en discussies die verband houden met deze thema's, hecht ik eraan gebruik te maken van de kennis en kunde van DNB. Ik zal DNB hier dan ook nauw bij betrekken.</p>
5b. Omgangsregeling en conflictregeling bij mededingingszaken	<p>DNB verwijst naar aanbeveling 14 uit het rapport van de Parlementaire Enquêtecommissie Financieel Stelsel. Het kabinet geeft in de kabinetsreactie op dit rapport aan deze aanbeveling te onderschrijven. De beide autoriteiten, de Europese Commissie en de prudentiële toezichthouder, dienen een belangrijk doel. Het is de rol van de</p>

	<p>Europese Commissie om mededinging te bewaken op de interne markt, waarbij het verlenen van staatssteun de mededinging zal verstoren. De reden voor ingrijpen door overheden en het verlenen van staatssteun was gelegen in de noodzaak om de stabiliteit van het financiële stelsel te borgen. Het is van essentieel belang dat beide doelen, mededinging en financiële stabiliteit, in voldoende mate worden geborgd. Daarom zal het kabinet aandacht hiervoor vragen in de relevante Europese regelgevingstrajecten en waar nodig hierover met de Europese Commissie in overleg treden.</p>
5c. Vertrouwelijkheidsregime	<p>Ik streef ernaar om binnen de grenzen van de Europese regels maximale transparantie in de uitvoering van het toezicht te betrachten. Hiermee gepaard gaan verdere versterkingen in het verantwoordingsregime van DNB. Met DNB ben ik van mening dat deze versterkingen met voldoende waarborgen dienen te zijn omkleed om de toezichtvertrouwelijkheid van informatie te kunnen blijven garanderen.</p>
AFM	
	Bijlage
I	Financiële stabiliteit
Taakopdracht plaatsen in het licht van financiële stabiliteit	<p>Waar de AFM verzoekt om een verduidelijking van haar wettelijke taakstelling merk ik op dat ik reeds bezig ben de wettelijke taakstelling van DNB en AFM, in overleg met beiden, nader te specificeren voor wat betreft hun verantwoordelijkheid voor de financiële stabiliteit. Ik verwacht mogelijke wetswijzigingen mee te kunnen nemen in het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2014.</p>
II	Versterking toezicht financiële verslaggeving
Transparantie over beloningen van bestuurders en commissarissen	<p>Deze wens ziet op een aanpassing van het Burgerlijk Wetboek. Alvorens hierover een besluit te kunnen nemen, is nader overleg met de Minister van Veiligheid en Justitie noodzakelijk.</p>
Medewerking curator bij failliete uitgevende instellingen	<p>Samen met de Minister van Veiligheid en Justitie acht ik een verplichting voor de curator om mee te werken aan een verzoek van de AFM thans niet opportuun. De curator zal de afweging om mee te werken zelf moeten maken: de kosten van het meewerken aan een informatieverzoek zullen namelijk ten laste van de boedel komen. Bovendien blijft het verstrekken van informatie aan de toezichthouder ten principale een taak van het bestuur van de vennootschap, ook wanneer de vennootschap failliet is.</p>
Informatievoorziening voor beleggers bij wijzigingen of gebeurtenissen	<p>Het doel van de transparantieverplichtingen met betrekking tot de financiële verslaggeving is het zo goed mogelijk informeren van de gebruikers van de financiële verslaggeving, zodat deze een verantwoord oordeel kunnen vormen over de resultaten en het vermogen van een onderneming. Vanuit dat doel is het wenselijk dat gebruikers van de financiële verslaggeving op eenduidige wijze op de hoogte worden gesteld van relevante wijzigingen en gebeurtenissen aangaande de financiële verslaggeving. Ik ben daarom voornemens om ondernemingen in het geval van de eerste twee door de AFM beschreven situaties een bericht algemeen verkrijgbaar te laten stellen omtrent de desbetreffende situatie. Ik verwacht de desbetreffende wetswijziging mee te kunnen nemen in de Wijzigingswet financiële markten 2014. Wat betreft de derde situatie zal worden bezien hoe dit in het Besluit toezicht financiële verslaggeving opgenomen kan worden.</p>

Afdwingen naleving aanbeveling aan in Nederland opgerichte EUI bij de Ondernemingskamer	In de op 13 september 2011 aan de Tweede Kamer gezonden gecombineerde reactie op het evaluatieonderzoek Wtfy, de visie accountancy en de reactie op de initiatiefnota van de heer Plasterk is een wetswijziging aangekondigd waarmee mogelijk wordt gemaakt dat de AFM de naleving van een aanbeveling via de Ondernemingskamer afdwingbaar kan maken. Ik ben voornemens deze wetswijziging in het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2014 mee te nemen.
Correcte verwijzing naar IFRS in het BW	Samen met de Minister van Veiligheid en Justitie ben ik voornemens in het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2014 in artikel 362 lid 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek de leden 6, laatste volzin, 7, laatste volzin en 10 toe te voegen aan de opsomming van artikelen die van toepassing zijn op ondernemingen die een jaarrekening op basis van IFRS opstellen. Hiermee wordt de onduidelijkheid ten aanzien van de toepasselijkheid van deze bepalingen uit Titel 9 van Boek 2 opgelost.
Duidelijke termijnen voor beursgenoteerde BV's	Samen met de Minister van Veiligheid en Justitie ben ik voornemens bij gelegenheid van het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2014 de termijnen in artikel 210 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Wft op elkaar af te stemmen.
Aanpassing reikwijdte inlichtingenverzoek	Samen met de Minister van Veiligheid en Justitie ben ik voornemens bij de Wijzigingswet financiële markten 2014 de AFM de mogelijkheid te geven om ook bij een statutair niet in Nederland gevestigde uitgevende instelling een inlichtingenverzoek via de Ondernemingskamer af te dwingen. De reikwijdtebepalingen in het Burgerlijk Wetboek zullen daarbij in lijn worden gebracht met de Wet toezicht financiële verslaggeving.
Meldingsplicht voor buitenlandse obligatie uitgevende instellingen	Ik deel de analyse van de AFM en zal deze wens meenemen bij de implementatie van de transparantierichtlijn.
Correcte grondslag voor handhaving	Ik ben voornemens om bij de volgende wijziging van het Besluit toezicht financiële verslaggeving de verwijzing in orde te maken.
Schorsingsbevoegdheid bij inlichtingenverzoek; juiste grondslag voor starten inlichtingenprocedure	<p>Wanneer de AFM een verzoek bij de Ondernemingskamer doet om een uitgevende instelling te bevelen een nadere toelichting te geven, dan behandelt de Ondernemingskamer een dergelijk verzoek met de meeste spoed (zie artikel 452, derde lid, en artikel 450, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek). Verder blijkt uit de eerste evaluatie van de Wet toezicht financiële verslaggeving, welke per brief van 13 september 2011 aan de Tweede Kamer is verzonden, dat de AFM nog geen gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid om een informatieverzoek bij de Ondernemingskamer af te dwingen. Met de Minister van Veiligheid en Justitie zie ik daarom op dit moment geen reden om aan het doen van een inlichtingenverzoek bij de Ondernemingskamer opschortende werking te verlenen voor de termijn waarbinnen de herzieningsprocedure als bedoeld in artikel 447 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek gestart dient te worden. Wanneer uit de praktijk blijkt dat na de procedure voor een nadere toelichting bij de Ondernemingskamer er te weinig tijd overblijft om een herzieningsprocedure te starten, zal ik alsnog bezien of opschortende werking nodig is.</p> <p>Ik ben voornemens om in de Wijzigingswet financiële markten 2014 de verwijzing naar artikel 5a van de Wet toezicht effectenverkeer 1995 te vervangen door een verwijzing naar de relevante artikelen uit de Wft.</p>

III	Toezicht op het juist informeren van beleggers en consumenten
Verplichte accountantsverklaring kleine en middelgrote beleggingsondernemingen en beheerders en bewaarders van beleggingsinstellingen	Ik ondersteun de zienswijze van de AFM dat ook kleine en middelgrote beheerders, bewaarders en beleggingsondernemingen hun jaarrekening door een accountant moeten laten controleren. Blijkens de wetsgeschiedenis is dit ook de bedoeling van de wetgever geweest. Bezien zal worden op welke wijze hierin duidelijkheid kan worden geschapen, eventueel door aanpassing van de Wft, en voor zover dit niet in strijd is met de richtlijn inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen (2001/61/EU).
Uiterste termijn voor uitbrengen van openbaar bod	Bij de wijziging van het Besluit openbare biedingen Wft (Bob), welke per 1 juli 2012 in werking is getreden, is ervoor gekozen om geen uiterste termijn op te nemen waarbinnen eenieder een openbaar bod daadwerkelijk moet uitbrengen. Er kan namelijk niet uitgesloten worden dat een dergelijke maximumtermijn wordt overschreden zonder dat dit het gevolg is van een nalaten of een (verkeerd) handelen door deieder. Het kunnen uitbrengen van een openbaar bod (door publicatie van het biedingsbericht) is immers niet alleen afhankelijk van deieder zelf. Zo behoeft het biedingsbericht goedkeuring van de AFM alvorens het openbaar bod kan worden uitgebracht. Daarnaast geldt dat de biedingsregels in 2007 in overeenstemming met de Overnamerichtlijn zijn gebracht en zijn gemoderniseerd. Dit bracht onder meer met zich mee dat de vaste termijn waarbinnen deieder het bod dient uit te brengen is komen te vervallen. Hiervoor in de plaats zijn andere maximumtermijnen opgenomen. Zo dient deieder binnen 12 weken vanaf de aankondiging van het bod een aanvraag tot goedkeuring van het biedingsbericht bij de AFM in te dienen (artikel 7, derde lid, van het Bob). Verder bedraagt de beslissingstermijn van de AFM voor de goedkeuring van het biedingsbericht tien werkdagen (artikel 5:77 van de Wft) en bedraagt de termijn voor het daadwerkelijk uitbrengen van het bod nadat goedkeuring van het biedingsbericht is verkregen, zes werkdagen (artikel 5:78 van de Wft). Hierdoor bestaat er op grond van de thans geldende bepalingen vooraf duidelijkheid over hoe lang het biedingsproces bij benadering zal duren. Verder geldt dat bij een biedingsproces betrokken partijen er, ieder voor zich, belang bij zullen hebben dat een biedingsproces niet langer duurt dan strikt noodzakelijk is. Mede gelet hierop ligt het voor de hand en in de rede dat partijen voortvarend handelen bij het uitbrengen van het bod. Mocht uit de praktijk toch blijken dat partijen veelvuldig de procedure bij de AFM misbruiken om het doen van een bod uit te stellen, dan zal ik bezien of en hoe dit het beste voorkomen kan worden.
Duidelijkheid en transparantie over bereiken 30% grens voor uitbrengen van verplicht bod	Wanneer aan de AFM een rol wordt gegeven bij de bepaling van de biedplicht, dan zal de AFM zelfstandig een oordeel moeten vormen over het bestaan van een eventuele biedplicht. De vraag of er een biedplicht is, is bij introductie van de regeling omtrent het verplichte bod echter bewust aan de Ondernemingskamer gelaten. De redenen om voor de Ondernemingskamer als handhavende instantie te kiezen waren: 1) de Ondernemingskamer beschikt over de benodigde specifieke expertise met betrekking tot openbare biedingen en besluit in andere procedures die betrekking hebben op openbare biedingen zoals de toelaatbaarheid van beschermingsconstructies; 2) partijen die het meest in hun belang worden getroffen – de minderheidsaandeelhouders en de doelvennootschap – hebben zelf het meeste zicht op het bestaan van een eventuele biedplicht en kunnen zelf in rechte optreden zonder afhankelijk te zijn van een

	<p>toezichthouder;</p> <p>3) de mogelijkheid om civielrechtelijke maatregelen op te leggen, zoals schorsing van het stemrecht.</p> <p>Een rol van de AFM bij de bepaling van de biedplicht is een fundamenteel andere benadering en past derhalve niet in de huidige wetsystematiek. Vooralsnog zie ik, samen met de Minister van Veiligheid en Justitie, geen reden om tot deze fundamenteel andere benadering van handhaving van de biedplicht over te gaan.</p>
MiFID verplichtingen ter bescherming van de professionele belegger implementeren in de Wft	De door de AFM gesignaleerde onduidelijkheden met betrekking tot de implementatie van artikel 2, eerste lid, onderdeel d, van de MiFID in artikel 1:18, onderdeel h, Wft zullen worden gerepareerd in het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2014.
Openbare waarschuwingen geven bij Whc-overtredingen	In het wetsvoorstel stroomlijning markttoezicht ACM van het ministerie van EL&I wordt voorgesteld om in de Wet handhaving consumentenbescherming (Whc) voor onder andere de AFM een waarschuwingsbevoegdheid op te nemen. Dit wetsvoorstel is recentelijk geconsulteerd. Er wordt gestreefd om dit wetsvoorstel in oktober 2012 naar de Raad van State voor advies te sturen.
Bevoegdheid over misleidende reclame bij aanbieders van handelssignalen	Ik zal in overleg treden met de AFM over de wens om aanbieders van sms- of e-maildiensten voor handelssignalen aan te kunnen pakken op misleidende reclame, waaronder het adverteren met onwerkelijke, zeer hoge rendementen. Indien dit nodig blijkt te zijn, zal ik een voorstel doen tot aanpassing van de Wet handhaving consumentenbescherming in overleg met de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie - die eerstverantwoordelijke minister is voor deze wet.
IV	Vermogensscheiding
Vermogensscheiding waarborgen bij beleggingsinstellingen	Ik zal deze wens meenemen in het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2014.
Vermogensscheiding voor derivaten	Ik ben in overleg met de AFM en DNB inzake deze wens. Er wordt gezamenlijk onderzocht naar wat de mogelijkheden zijn om deze bescherming te realiseren door middel van een wettelijke regeling met betrekking tot vermogensscheiding.
V	Slagvaardigheid van de AFM
Verbod op incassorecht	De AFM pleit voor een verbod op premie-incasso door tussenpersonen. Dit verzoek behelst in feite een voorstel tot het schrappen van het recht op premie-incasso door tussenpersonen (in gevolge artikel 4:104 Wft) en het introduceren van een verbod op premie-incasso door tussenpersonen, voor de producten waar het provisieverbod voor geldt. Ik begrijp de overwegingen van de AFM in deze. Ik zal deze wens op korte termijn in overleg met marktpartijen onderzoeken, evenals de eventuele vormgeving van een dergelijk verbod.
Langere bewaartermijn voor financieel dienstverleners	Ik vind de argumenten van de AFM om de bewaartermijn in artikel 32 Bgfo te verlengen van één naar vijf jaar steekhoudend. Zo loopt de bewaartermijn gelijk aan de civielrechtelijke verjaringstermijn en onderzoekstermijn van de AFM van vijf jaar. Ik ben van plan om deze wens mee te nemen in het eerstvolgende Wijzigingsbesluit financiële markten.
Overtreding opnemen in de Wet op de economische delicten (WED)	Ik ben voornemens bij gelegenheid van het wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2014 de artikelen 5:2 en 5:25i Wft in de WED op te nemen.
Grondslag voor opvragen	De AFM wenst een breder gebruik van het BSN dan momenteel

BSN van beleidsbepalers en werknemers	<p>wettelijk is toegestaan. Het opnemen van een grondslag in bovengenoemde wetgeving om te voorzien in de wens van de AFM wordt vooralsnog niet gehonoreerd, aangezien de AFM niet voldoende heeft kunnen aantonen dat het gebruik van het BSN noodzakelijk is voor de goede vervulling van haar publiekrechtelijke taak, een eis die in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer aan het gebruik van het BSN verbonden is (artikelen 24 Wbp juncto 10 Wabb juncto 8, onderdeel e, Wbp). Het gebruik van BSN zou de taken van de AFM wel vergemakkelijken omdat zij dan op efficiëntere wijze gebruik kan maken van haar interne systemen/processen; dit betreft echter gebruik van het BSN in de bedrijfsvoering van de AFM en dat is een privaatrechtelijke en niet een publiekrechtelijke taak, waardoor dit door de AFM gewenste gebruik niet voldoet aan de hierboven genoemde voorwaarde dat het noodzakelijk moet zijn voor een goede vervulling van haar publiekrechtelijke taak. Het ligt dan ook vooralsnog niet in de rede om een tegemoet te komen aan de wens van de AFM door een grondslag daartoe in de betreffende regelgeving op te nemen.</p>
---------------------------------------	--

Bijlage II: Nationaal wetgevingsprogramma financiële markten

Overzicht bij de TK aanhangige- en in departementale voorbereiding zijnde wetgevingstrajecten op het terrein van de financiële markten.	
Wetgevingstraject	Voortgang
NATIONALE WETSVOORSTELLEN	
Wetsvoorstel ter introductie van de bevoegdheid tot aanpassing en terugvordering van bonussen en deskundigheidstoetsing van commissarissen ^o (32512)	Het wetsvoorstel is gereed voor plenaire behandeling.
Implementatie AIFM-richtlijn (33235)*	Het wetsvoorstel is ingediend. De Kamer heeft verslag uitgebracht. De nota n.a.v. nader verslag is op 20 augustus 2012 naar de Kamer gestuurd.
Wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2013 (33236)*	Het wetsvoorstel is in mei 2011 bij de Tweede Kamer ingediend. De Kamer heeft verslag uitgebracht. De nota n.a.v. nader verslag is op 20 augustus 2012 naar de Kamer gestuurd.
Wetsvoorstel gebruik burgerservicenummer (BSN) ten behoeve van het depositogarantiestelsel (DGS) (33237)*	Het wetsvoorstel is ingediend. De Kamer heeft verslag uitgebracht. De nota n.a.v. nader verslag is op 20 augustus 2012 naar de Kamer gestuurd.
Wetsvoorstel ter wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES in verband met de implementatie van aanbevelingen van de Financial Action Task Force (33238)*	Het wetsvoorstel is ingediend. De Kamer heeft verslag uitgebracht. De nota n.a.v. nader verslag is op 20 augustus 2012 naar de Kamer gestuurd.
Implementatie van de richtlijn Solvency II (33273)*	Het wetsvoorstel is ingediend. De Kamer heeft verslag uitgebracht. De nota n.a.v. nader verslag is op 20 augustus 2012 naar de Kamer gestuurd.
Wetsvoorstel n.a.v. het advies van de Commissie Frijns (32014)	Het wetsvoorstel is aangenomen in de Tweede Kamer op 5 juli 2012 en is momenteel in behandeling bij de Eerste Kamer.
Wetsvoorstel ter aanvulling van de Wet op het financieel toezicht met regels met betrekking tot het verlenen van afwikkeldiensten en het toezicht daarop (32025)	De bepalingen met betrekking tot het verlenen van afwikkeldiensten en het toezicht daarop zullen worden meegenomen met de thans in departementale voorbereiding zijnde Wijzigingswet financiële markten 2014.
Wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2014*	Het wetsvoorstel is in departementale voorbereiding.
Implementatie FICO richtlijn	Het wetsvoorstel is in departementale voorbereiding.
Implementatie CRD IV richtlijn	Het wetsvoorstel is in departementale voorbereiding.

^o = co-productie met Veiligheid en Justitie

* = maakt onderdeel uit van pakket wetgeving op het terrein van de financiële markten

Bijlage III: Europees wetgevingsprogramma financiële markten

A. Reeds aangenomen Europese regelgeving

Type EU-besluit	Eerstverantwoordelijk departement	Titel	Vindplaats EU publicatieblad	Uiterste impl. datum	Impl. status	Opmerkingen
<i>Richtlijnen</i>						
Richtlijn	Financiën	RICHTLIJN 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvency II)	L 335/1 dd. 17-12-2009	31-okt-2012	Op schema	
Richtlijn	Financiën	RICHTLIJN 2011/90/EU van de Commissie van 14 november 2011 tot wijziging van deel II van bijlage I bij Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de aanvullende hypothesen voor de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage (Aanpassing richtlijn Consumentenkrediet)	L 296/35 dd. 15-11-2011	01-jan-2013	Op schema	

Richtlijn	Financiën	RICHTLIJN 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) nr. 1060/2009 en (EU) nr. 1095/2010 (AIFM)	L 174/1 dd. 01-07-2011	22-jul-2013	Op schema	
Richtlijn	Financiën	RICHTLIJN 2011/89/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 houdende wijziging van de Richtlijnen 98/78/EG, 2002/87/EG, 2006/48/EG en 2009/138/EG betreffende het aanvullende toezicht op financiële entiteiten in een financieel conglomeraat (FICO I)	L 326/113 dd. 08-12-2011	10-jun-2013, 22-juli-2013	Op schema	
Verordening						
Verordening	Financiën	Single European Payments Area End Date (SEPA)	L 94/22 dd. 30-03-2012	n.v.t.	Op schema	
Verordening	Financiën	European Market Infrastructure Regulation (EMIR)	L 201/1 27-07-2012	n.v.t.	Op schema	

B. Verwachte Europese regelgeving

Type EU-besluit	Eerstverantwoordelijk Departement/ Contactpersoon	Titel/Onderwerp	Verwachte datum vaststelling	Verwachte uiterste impl.datum	Opmerkingen
Richtlijnen					
Richtlijn	Financiën	Herziening Depositogarantiestelsel (DGS) Richtlijn	2012	1-jan-2013/ 1-jan-2014	De onderhandelingen bevinden zich in de triloog fase.
Richtlijn	Financiën	MIFID Richtlijn + herziening huidige uitvoeringsrichtlijn <i>De MiFID reguleert beleggingsondernemingen (en handelsplatformen). De MiFID bestrijkt een groot aantal onderwerpen waaronder: infrastructuur handelsplatformen, pre- en post trade transparantie, data consolidatie, transactierapportages, regulering derivaten en een breed scala aan gedragsregels en consumentenbescherming.</i>	2012	1-jan-2013	
Richtlijn	Financiën	CRD IV Richtlijn	Q4 2012	1-jan-	Het CRD IV voorstel bevindt zich in de triloogfase met

				2013	het Europees parlement.
Richtlijn	Financiën	Omnibus II	Q1 2012	1-apr-2013	
Richtlijn	Financiën	Mortgage Credit Richtlijn	2012	2014	De Mortgage Credit Richtlijn is momenteel nog in de onderhandelingsfase. De Europese commissie zet in op een zo hoog mogelijk niveau van harmonisatie in Europa.
Richtlijn	Financiën	Herziening Overnamerichtlijn	2012	Onbekend	De Commissie heeft op 28 juni 2012 over de toepassing van de overnamerichtlijn gerapporteerd. Er worden wel enkele “problemen” met de toepassing beschreven, maar over het algemeen is de conclusie dat de richtlijn goed functioneert en dat er op dit moment geen fundamentele wijziging nodig is.
Richtlijn	Financiën	Herziening Transparantierichtlijn	2012	Onbekend	Naar verwachting wordt dit najaar begonnen met de herziening van de richtlijn transparantie.
Richtlijn	Financiën	Herziening Marktmissbruik Richtlijn	2012	Onbekend	
Richtlijn	Financiën	Herziening Richtlijn Verzekeringstussenpersonen (IMD II)	2013	2015	Eerste expertmeeting vindt plaats op 24 november 2012.
Richtlijn	Financiën, SZW	Herziening Activities and supervision of institutions for occupational retirement provision (IORPs) Richtlijn	2012/2013	Onbekend	

Richtlijn	Financiën	Bank Recovery Resolution Richtlijn <i>In het kader van crisismanagement.</i>	2013	2014	
Richtlijn	Financiën	Financiële Conglomeraten Richtlijn (FICO II)	2014	2016	Er zijn nog geen teksten. De verwachte datum van vaststelling en de verwachte implementatiedatum zijn grove schattingen.
Richtlijn	Financiën	Securities Law Richtlijn <i>Over cross border effectentransacties en uitoefening van stemrechten</i>	Onbekend	Onbekend	Er wordt momenteel gewerkt aan een aangepast Commissievoorstel, de Raadswerkgroepen zijn nog niet van start.
Richtlijn	Financiën	Investor Compensation Schemes (ICS)	Onbekend	Onbekend	Momenteel in de onderhandelingsfase.
Richtlijn	Financiën	Verzekeringsgarantiestelsel Richtlijn (Insurance Guarantee Scheme – IGS)	Onbekend	Onbekend	Er wordt gewacht op een Commissievoorstel.
Richtlijn	Financiën	UCITS V	Q4 2012	Q4 2014	
Richtlijn	Financiën	Accountants Richtlijn	Q2 2013	1-jul-2014	
Verordeningen					
Verordening	Financiën	Herziening Credit Rating	2012	n.v.t.	De onderhandelingen bevinden zich in de triloog fase.

		Agencies Verordening (CRA III)			
Verordening	Financiën	CRD IV	Q3 2012	n.v.t.	Gekoppeld aan CRD IV Richtlijn.
Verordening	Financiën	MIFID Verordening + <i>herziening huidige uitvoeringsverordening</i>	2012	n.v.t.	Gekoppeld aan MIFID Richtlijn.
Verordening	Financiën	Short Selling	2012	n.v.t.	In werking getreden op 25 maart 2012 en van toepassing vanaf 1 november 2012.
Verordening	Financiën	Central Securities Depository	2012	n.v.t.	De Commissie is inmiddels met een voorstel gekomen en hierover wordt momenteel onderhandeld op raads werkgroep niveau. De ambitie is om eind dit jaar een triloog akkoord te hebben bereikt.
Verordening	Financiën	Packaged Retail Investment Products (PRIIPS)	2013	n.v.t.	
Verordening					

Bijlage IV

A. Voortgang aanbevelingen van de commissie De Wit

Aanbeveling	Stand van zaken voortgang
1. Informatievoorziening macro-economische risico's	Aan deze aanbeveling is inmiddels voldaan. De Tweede Kamer is meest recentelijk per brief van 17 november 2011 geïnformeerd over hoe DNB en het CPB in zullen gaan op dit verzoek. CPB en DNB hebben aangegeven elk een rapportage op te stellen over dit onderwerp, die gezamenlijk naar de Tweede Kamer zal verzonden. Afgelopen voorjaar heeft de Kamer deze rapportages voor de eerste maal ontvangen (Kamerstukken II 2011/12, 33283, nr 1 en nr 2).
2. Zorgdragen voor naleving Code Banken	De Kamer is per brief geïnformeerd over de naleving van de Code Banken (Kamerstukken II 2011/12, 32 013, nr. 20). Eind 2012 wordt een nieuwe rapportage verwacht.
3. Aanvulling en aanscherping Code banken met betrekking tot risicomanagement	Zoals aangegeven in de eerste voortgangsrapportage is deze aanbeveling onder de aandacht gebracht van de Nederlandse Vereniging van Banken. De Monitoring Commissie Code Banken zal conform haar mandaat voor het einde van dit jaar de code banken evalueren (zie de toelichting bij artikel 6 van het Instellingsbesluit Monitoring Commissie Code Banken).

4. Aanvulling en aanscherping Code Banken met betrekking tot beloningsbeleid	Zoals aangegeven in de eerste voortgangsrapportage is deze aanbeveling onder de aandacht gebracht van de Nederlandse Vereniging van Banken. De Monitoring Commissie Code Banken zal conform haar mandaat voor het einde van dit jaar de code banken evalueren (zie de toelichting bij artikel 6 van het Instellingsbesluit Monitoring Commissie Code Banken).
5. Beloningsbeperkingen bij staatsteun	Afgerond. Het bonusverbod bij staatssteun is op 20 juni 2012 in werking getreden (Stb 2012, 265).
6. Versterking raad van commissarissen	Afgerond. Middels de Wet introductie van de geschiktheidseis voor commissarissen (Stb. 7 en 23) is een belangrijke stap gezet om de Raad van Commissarissen bij financiële ondernemingen te versterken. Deze wet stelt eisen aan de geschiktheid van commissarissen en regelt het toezicht van AFM en DNB op naleving van de geschiktheidseisen.
7. Cultuur- en gedragsverandering in de financiële sector noodzakelijk	Als bijdrage aan de gedrags- en cultuurverandering wordt onder meer een eed of belofte voor elke persoon werkzaam bij elke financiële onderneming voorgesteld. Hier is de Tweede Kamer schriftelijk over geïnformeerd (Kamerstukken II 2011/12, 31 980, nr. 63). De eed of belofte zal naar verwachting vanaf 1 januari 2013 verplicht zijn. Sinds 2011 is de Monitoring Commissie Governance Principes Verzekeraars van start gegaan met de monitoring van de naleving door verzekeraars van de Governance Principes Verzekeraars. Dit heeft geleid tot een voorrapportage in december 2011. Deze rapportage is kritisch over de stand van zaken op delen van de verzekeringsmarkt maar signaleert ook dat er duidelijke stappen zijn gezet. In het najaar van 2012 rapporteert de Commissie over de naleving van de Code door verzekeraars.
8. Code(s) voor andere financiële instellingen wenselijk	Deze aanbeveling heb ik expliciet onder de aandacht gebracht bij de „Dutch Fund and Asset Management Association“ (DUFAS) en de pensioenfederatie, laatstgenoemde in overleg met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Sinds 2011 is de Monitoring Commissie Governance Principes Verzekeraars van start gegaan met de monitoring van de naleving door verzekeraars van de Governance Principes Verzekeraars. Dit heeft geleid tot een voorrapportage in december 2011. Deze rapportage is kritisch over de stand van zaken op delen van de verzekeringsmarkt maar signaleert ook dat er duidelijke stappen zijn gezet. In het najaar van 2012 rapporteert de Commissie over de naleving van de Code door verzekeraars.

<p>9. Verantwoord aandeelhouderschap</p>	<p>De minister van Veiligheid en Justitie is in zijn brief van 28 april 2011 ingegaan op de mogelijkheden van het wettelijk regelen van het belonen van langetermijn aandeelhouders (Kamerstukken 31 980, nr. 48). In november 2011 heeft een rondetafelgesprek plaatsgevonden met vertegenwoordigers van aandeelhouders en ondernemingen en academici om te bezien of een wettelijke regeling voor loyaliteitsdividend kan bijdragen aan langetermijn-aandeelhouderschap. Deze deskundigen gaven aan dat er onvoldoende zicht is op de positieve effecten van een dergelijke regeling. De algemene conclusie is dat het belonen van langetermijn-aandeelhouderschap via extra stemrecht of extra dividend geen effectief middel is om lange termijn waardecreatie te behalen en om de negatieve aspecten van korte termijn handel te voorkomen.</p>
<p>10.Regelgeving bij voorkeur mondiaal of Europees, indien nodig en mogelijk nationaal</p>	<p>Zoals reeds in de eerste voortgangsrapportage vermeld heeft, in lijn met de aanbeveling van de commissie De Wit, bij de regulering van de financiële sector een Europese en mondiale aanpak ook mijn voorkeur. Op deze manier is het waarborgen van de stabiliteit van het Nederlandse financiële stelsel het beste gediend en dit komt ook het gelijk speelveld ten goede. Nederland zit hier in diverse Europese en internationale fora niet op haar handen, maar draagt hier juist significant aan bij.</p> <p>In dit kader zal ik ook, conform de aanbeveling van de commissie De Wit, op nationaal niveau wet- en regelgeving ontwikkelen, wanneer een gewenste aanpassing in mondiaal of Europees verband niet of onvoldoende kan worden gerealiseerd. De Interventiewet is hiervan een goed voorbeeld.</p>
<p>11.Geleidelijke verhoging minimum kapitaalseisen met cyclusreserve</p>	<p>Dit wordt vastgelegd in de Capital Requirements Directive IV, een richtlijn (en verordening) die het Basel 3 akkoord omzet in Europese regelgeving. Het voorstel bevindt zich thans in de triloof fase met het Europees Parlement. Zodra CRD IV definitief is vastgesteld, zal de richtlijn worden geïmplementeerd in Nederlandse wet- en regelgeving. Naar verwachting zal het wetsvoorstel in de loop van 2013 bij de Tweede Kamer kunnen worden ingediend.</p>
<p>12.Afstand nutsbankactiviteiten en zakenbankactiviteiten binnen een instelling</p>	<p>In vervolg op deze aanbeveling heeft de Tweede Kamer (en tegelijk ook de Eerste Kamer) op 8 juli 2011 en op 6 maart 2012 nota's ontvangen. In deze nota's en het Algemeen Overleg daarover op 28 maart 2012 is uitgebreid ingegaan op de vraag hoe om</p>

	<p>te gaan met nuts- en zakenbankactiviteiten binnen een financiële instelling. Op verzoek van de Tweede Kamer zal verder een Commissie Structuur Nederlandse banken worden ingesteld. Deze commissie kan dit thema betrekken in haar onderzoek (zie de betreffende brief van de minister van Financiën aan de Tweede Kamer van 3 september 2012)</p>
<p>13. Beoordeling financiële stabiliteit bij overnames en fusies</p>	<p>De Commissie is inmiddels de evaluatie van de richtlijn gekwalificeerde deelnemingen in financiële instellingen (Antonveneta richtlijn) gestart. Zoals reeds aan de Tweede Kamer bericht, heeft Nederland er bij de Commissie voor gepleit om ook macro-prudentiële toetsingscriteria op te nemen in de richtlijn, ter beoordeling van een geplande deelneming. Het is nog onbekend wat de verdere loop van het evaluatieproces zal zijn en wat de Commissie voor ogen heeft.</p>
<p>14. Uitbreiding interventie-instrumentarium ('interventieladder')</p>	<p>Uit praktische overwegingen sta ik een gefaseerde uitwerking voor van de aanbeveling van de Commissie De Wit om het instrumentarium voor overheidsingrijpen bij financiële instellingen uit te breiden. De eerste fase betrof de Wet bijzondere maatregelen financiële ondernemingen (Stb. 2012, 241). Deze wet voorziet onder andere in de bevoegdheid voor DNB om ten aanzien van een bank of verzekeraar een overdrachtsplan voor te bereiden en de bevoegdheid voor de minister van Financiën om, als ultimum remedium, tot onteigening van een financiële onderneming over te gaan. De wet is op 24 mei 2012 in werking getreden. In de tweede fase staan de vormgeving van de interventieladder en de versterking van de aanwijzingsbevoegdheid en de (stille) curator centraal. In dit kader zijn ook de ontwikkelingen van belang ten aanzien van het in juni van dit jaar door de Europese Commissie gepubliceerde richtlijnvoorstel voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen (Richtlijnvoorstel COM (2012)280).</p>
<p>15. Europees depositogarantiestelsel met risicogerelateerde, ex ante financiering</p>	<p>Op 16 juni 2011 hebben de lidstaten in COREPER een compromis bereikt over een zogenoemde algemene oriëntatie (<i>general approach</i>) over wijziging van de Richtlijn inzake Depositogarantiestelsels (dgs). Met deze wijziging van de Richtlijn moeten de verschillende stelsels meer worden geharmoniseerd en meer solide financiering krijgen. Vervolgens is de triloog gestart. Op 16 februari heeft het EP gestemd over de Richtlijn DGS met als gevolg dat de onderhandelingen nu in de tweede lezing zijn beland. De Nederlandse wijziging van de financiering van het Nederlandse DGS (van enkel ex post omslag naar een ex ante gefinancierd stelsel) is in april voorgelegd aan de Staten-Generaal.</p>

16. Bankenheffing	De Wet bankenbelasting treedt op 1 oktober 2012 in werking. Als gevolg van het Begrotingsakkoord 2013 is de opbrengst verhoogd van €300 mln. naar €600 mln. per jaar. De voorwaarden zoals beschreven in de kabinetsreactie de Wit worden in acht genomen.
17. Verzwaaarde parlementaire controle op de hervorming van de financiële sector	In mijn jaarlijkse wetgevingsbrief financiële markten aan het parlement wordt ondermeer geëxpliciteerd op welke punten wet- en regelgeving een uitwerking is van specifieke aanbevelingen van de commissie De Wit. Voorts worden jaarlijks (pakketten van) wetgeving op het terrein van de financiële markten voorbereid die op vaste momenten bij de Tweede Kamer kunnen worden ingediend. Inmiddels is een derde pakket van wetsvoorstellen op het terrein van de financiële markten bij de Tweede Kamer ingediend. De behandeling in een wetgevingsoverleg van dit 3 ^e FM-pakket staat gepland op 24 september 2012.
18. Transparantie van buitenparlementaire beïnvloeding en lobbyactiviteiten	De aanbeveling richt zich tot de Kamer. Om de transparantie van het beleids- en wetgevingsproces te vergroten, de publieke participatie te verbeteren en een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van regelgeving wordt veel regelgeving op het terrein van de financiële markten openbaar geconsulteerd via het internet. Voor zover partijen daar geen bezwaar tegen maken, worden de reacties die in dat verband worden gegeven openbaar gemaakt zodat voor een ieder inzichtelijk wordt. Het resultaat van de consultatie en de eventuele verwerking daarvan in het conceptvoorstel wordt in de memorie van toelichting bij het conceptvoorstel beschreven.
19. Toezicht op Europees niveau versterken	<p>De per 1 januari 2011 opgerichte toezichthouders hebben inmiddels een groot aantal concrete bevoegdheden toegewezen gekregen middels de Omnibus I richtlijn. De richtlijn wordt geïmplementeerd middels de wet implementatie Omnibus-I richtlijn (Kamerstukken II, 2010/11, 33 021). In 2013 wordt het nieuwe Europese Toezichtraamwerk, als beschreven in de Memorie van Toelichting bij de wet implementatie Omnibus-I richtlijn, geëvalueerd om te bezien welke verdere stappen genomen kunnen worden.</p> <p>Daarnaast wordt momenteel binnen de Europese Unie gewerkt aan de verdere versterking van het Europese toezicht. Tijdens de Europese Raad van 28-29 juni 2012 is de heer Van Rompuy uitgenodigd om in samenwerking met Europese Commissievoorzitter Barroso, ECB-president Draghi en Eurozonevoorzitter Juncker een precieze routekaart met een</p>

	<p>tijdshorizon uit te werken met daarin onder andere voorstellen voor een ingrijpende hervorming van het Europees financieel toezichtmodel, inclusief burden sharing. De lidstaten worden nauw bij de werkzaamheden betrokken en het EP wordt geconsulteerd. De werkgroep Van Rompuy zal naar verwachting in het najaar een tussenrapport presenteren en eind 2012 een eindrapport.</p> <p>Naast dit verzoek aan dhr. Van Rompuy is op de eurotop van 29 juni afgesproken dat de Europese Commissie met een voorstel komt voor effectief Europees toezicht voor banken. Effectief Europees banktoezicht is als voorwaarde gesteld aan directe steunverlening aan banken via het ESM. Door directe bankensteun vanuit het ESM te verlenen, drukken de financiële problemen van banken in mindere mate op de kredietwaardigheid van een enkele overheid. Dit is mogelijk de eerste stap naar een verder geïntegreerd Europees financieel kader dat bestaat uit drie onderdelen, namelijk naast Europees banktoezicht ook een Europees depositogarantiestelsel (DGS), waarin banken garant staan voor elkaars spaarders, en een Europese resolutieautoriteit, inclusief resolutiefonds, voor de afwikkeling van banken die niet langer levensvatbaar zijn.</p>
<p>20. Meer transparantie in de uitvoering van het toezicht</p>	<p>In lijn met de aanbeveling van de Commissie de Wit heeft Nederland met succes bepleit dat er in het voorstel van Capital Requirements Directive IV ("CRD IV") een bepaling is opgenomen die een verruiming van het vertrouwelijkheidsregime behelst. Hierin wordt bepaald dat - onder voorwaarden en met de nodige waarborgen omkleed - een Parlementaire Enquêtecommissie en de Algemene Rekenkamer vertrouwelijk kunnen kennisnemen van toezichtinformatie. Het voorstel bevindt zich thans in de triloof fase met het Europees Parlement. Zodra CRD IV definitief is vastgesteld, zal de richtlijn worden geïmplementeerd in Nederlandse wet- en regelgeving. Naar verwachting zal het wetsvoorstel in de loop van 2013 bij de Tweede Kamer kunnen worden ingediend.</p>
<p>21. Nauwere samenwerking toezichthouders en ombudsman financiële dienstverlening</p>	<p>In de eerste helft van 2011 heb ik een verkenning uitgevoerd naar een mogelijke publiekrechtelijke status van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid). Bij brief van 30 juni 2011 (Kamerstukken II 2010/11, 31 980, nr. 52) heb ik uw Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van deze verkenning. In het Algemeen Overleg van 1 december 2011 is over deze brief gesproken en is uw Kamer akkoord gegaan met mijn voorstel van private vormgeving met publiekrechtelijke waarborgen. Het Kifid heeft haar statuten en</p>

	<p>bedrijfsvoering dienovereenkomstig aangepast. In het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 zijn de noodzakelijke wijzigingen in de regelgeving voor de nieuwe vormgeving opgenomen. Hierin wordt onder meer geregeld dat voortaan de instemming van de minister vereist is met de begroting en wijzigingen in de samenstelling van het bestuur. Ook zijn eisen opgenomen met betrekking tot de onafhankelijkheid van het bestuur van geschilleninstanties en de deskundigheid van het orgaan. Daarnaast is opgenomen dat de geschilleninstantie aan de Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank de informatie zal verstrekken die zij nodig hebben voor de uitoefening van diens in de wet omschreven taken. De aangepaste regelgeving zal 1 januari 2013 in werking treden.</p>
<p>22.Toezicht op buiten toezicht vallende instellingen en markten</p>	<p>a. Rond het geharmoniseerd toezicht op afwikkelingsystemen en de ondernemingen die deze systemen beheren (EMIR) is inmiddels een trilogoakkoord bereikt. EMIR zal op 1 jan 2013 in werking treden.</p> <p>b. Hedgefondsen en andere beleggingsinstellingen komen onder toezicht te staan door de implementatie van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen. Deze richtlijn ziet op alle beheerders van beleggingsinstellingen, voor zover het geen instellingen voor collectieve belegging in effecten betreft. Het betreft zowel gedragstoezicht (onder andere transparantie-eisen) als prudentieel toezicht (onder andere vermogenseisen). Deze richtlijn moet uiterlijk 22 juli 2013 zijn geïmplementeerd. Op 19 april 2012 is het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn (AIFM) bij de Tweede Kamer aanhangig gemaakt.</p>
<p>23.Toezicht en handhavinginstrumenten verbeteren</p>	<p>Vanaf 1 januari 2013 zal het productontwikkelingsproces van o.a. banken en verzekeraars worden verankerd in het BGfo. Daarmee is er een wettelijke bevoegdheid gecreëerd voor de AFM om toezicht te houden op het productontwikkelingsproces van financiële ondernemingen. Zo kan worden ingegrepen indien blijkt dat het klantbelang bij de ontwikkeling van het product onvoldoende in ogenschouw is genomen.</p> <p>Ook heeft de commissie De Wit terecht gewezen op de noodzaak om zowel op Europees als nationaal het toezicht te verbeteren. In het kader van de nieuwe Europese kapitaaleisenrichtlijn en “Capital Requirements Directive IV” (“CRD IV”) zet het kabinet</p>

	<p>zich actief in voor verbetering en uitbreiding van het stelsel van micro-prudentiële eisen aan financiële instellingen en van het aan de toezichthouder beschikbare instrumentarium indien er moet worden ingegrepen (verwezen wordt naar de reacties op aanbevelingen 11 en 14 van de commissie De Wit). Onderdeel van de verbetering van de micro-prudentiële eisen vormen nieuwe liquiditeitsratio's en aanvullende kapitaalbuffers die het Bazels comité heeft voorgesteld en die in de Nederlandse regelgeving zullen worden verankerd. Het CRD IV voorstel houdt tevens uitbreiding van het toezicht op de governance van instellingen in alsmede een uniforme set administratieve sancties die aan toezichthouders ter beschikking moet staan. Het voorstel bevindt zich thans in de triloof fase met het Europees Parlement. Zodra CRD IV definitief is vastgesteld, zal de richtlijn worden geïmplementeerd in Nederlandse wet- en regelgeving. Naar verwachting zal het wetsvoorstel in de loop van 2013 bij de Tweede Kamer kunnen worden ingediend.</p>
24.Vergroten reikwijdte toezicht: optrekken financiële grens vergunningsplicht	<p>Afgerond. Per 1 januari 2012 is de verdubbeling van de 50.000 euro grens voor de vergunningplicht van aanbieders van beleggingsobjecten, aanbieders van deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen en de prospectusplicht gerealiseerd. Het wetsvoorstel ter implementatie van de herziene Prospectusrichtlijn, waarin de verdubbeling van de grens van de prospectusplicht wordt doorgetrokken naar enkele daarmee samenhangende transparantievereisten, is op 1 juli 2012 in werking getreden.</p>
25.Interne verbetering van de toezichthouders	<p>DNB werkt met ingang van 2012 met een vernieuwde toezichtaanpak: FOCUS!¹ Hierover is ook in de 2^e voortgangsrapportage inzake de 27 aanbevelingen van de commissie De Wit gerapporteerd (Kamerstukken II 2011/12, 31980, nr. 72) Indien zich relevante ontwikkelingen voordoen zal daarvan in een volgende rapportage melding worden gemaakt.</p>
26.Aansprakelijkheid toezichthouders aanpassen	<p>Afgerond. De Wet aansprakelijkheidsbeperking DNB en AFM en bonusverbod staatsgesteunde ondernemingen is met ingang van 1 juli in werking getreden (Stb. 2012, 265 en 289).</p>
27.Verbetering taak van accountants	<p>De eerder aangekondigde nieuwe Wet op het accountantsberoep is door uw Kamer op 12 februari 2012 aangenomen en ligt thans nog voor behandeling voor in de Eerste Kamer. De op 30 november 2011</p>

¹ http://www.dnb.nl/binaries/Focus_tcm46-271614.pdf.

gepresenteerde voorstellen voor een verordening en richtlijn op het terrein van accountancy van de Europese Commissie worden momenteel nog besproken in de hiervoor aangewezen Raadswerkgroep. In mijn brief van 2 april 2012 betreffende het definitieve kabinetsstandpunt op de voorstellen van de Europese Commissie heb ik aangegeven dat accountants in de controleverklaring en de daarop toelichtende paragrafen nadrukkelijker zouden moeten ingaan op zaken die in het controleproces aan de orde komen. In dit kader is vermeldenswaardig dat de International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) onlangs voorstellen heeft gedaan voor een nieuwe controleverklaring. De NBA² voert hierover momenteel een actieve dialoog met de diverse stakeholders waaronder gebruikers, toezichthouders en verschaffers met het oog op een afgewogen reactie op deze voorstellen.

---

² Het Koninklijk Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA) en de Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (NOvAA) gaan fuseren en werken thans al samen als de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

B. Voortgang aangenomen moties

Motie n.a.v. De Wit (31 980 nr.)	Stand van zaken uitvoering
19. <i>Gesprekken met NVB aangaan om voorstellen te bezien om spaargeld uit DGS geen risico te laten lopen door zakenbankactiviteiten.</i>	De Tweede Kamer (en tegelijk ook de Eerste Kamer) heeft op 8 juli 2011 en op 6 maart 2012 nota's ontvangen. In deze nota's en het Algemeen Overleg daarover op 28 maart 2012 is uitgebreid ingegaan op de vraag hoe om te gaan met nuts- en zakenbankactiviteiten binnen een financiële instelling.
20. <i>Actieve inzet herziening strikte geheimhoudingsplicht.</i>	In lijn met de motie heeft Nederland met succes bepleit dat er in het voorstel van Capital Requirements Directive IV ("CRD IV") een bepaling is opgenomen die een verruiming van het vertrouwelijkheidsregime behelst. Hierin wordt bepaald dat - onder voorwaarden en met de nodige waarborgen omkleed - een Parlementaire Enquêtecommissie en de Algemene Rekenkamer vertrouwelijk kunnen kennisnemen van toezichtinformatie. Het voorstel wordt op dit moment in de Europese Raad en het Europees Parlement onderhandeld. Zodra CRD IV definitief is vastgesteld, zal de richtlijn worden geïmplementeerd in Nederlandse wet- en regelgeving. Naar verwachting zal het wetsvoorstel in de loop van 2013 bij de Tweede Kamer worden ingediend.
22. <i>Als naleving van de beloningbepalingen uit de Code Banken onvoldoende is en de toezichthouders niet hebben ingegrepen dan maatregelen overwegen en TK informeren.</i>	De Monitoring Commissie heeft eind 2011 gerapporteerd (Kamerstukken II 2011/12, 32013, nr. 18.). Hieruit bleek dat er flinke stappen waren gezet, maar dat men er nog niet was. Eind 2012 zal de Commissie wederom rapporteren.
24. <i>Passende maatregelen regering zodat banken de Code Banken kunnen aanvullen en de Kamer voor september 2011 informeren over de implementatie van deze maatregelen.</i>	Afgerond. Motie is nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van de NVB. Zie het overzicht bij Kamerstukken II, 2011-2012, 31980, nr. 55.
25. <i>Voor 1 mei 2011 met concrete voorstellen te komen waarbij voorstellen worden gedaan om aandeelhouders langere tijd aan een vennootschap te kunnen binden.</i>	De minister van Veiligheid en Justitie is in zijn brief van 28 april 2011 ingegaan op de mogelijkheden van het wettelijk regelen van het belonen van langetermijn aandeelhouders (Kamerstukken 31 980, nr. 48). In november 2011 heeft een rondetafelgesprek plaatsgevonden met vertegenwoordigers van aandeelhouders en

	<p>ondernemingen en academici om te bezien of een wettelijke regeling voor loyaliteitsdividend kan bijdragen aan langetermijn-aandeelhouderschap. Deze deskundigen gaven aan dat er onvoldoende zicht is op de positieve effecten van een dergelijke regeling. De algemene conclusie is dat het belonen van langetermijn-aandeelhouderschap via extra stemrecht of extra dividend geen effectief middel is om lange termijn waardecreatie te behalen en om de negatieve aspecten van korte termijn handel te voorkomen.</p>
<p>26. <i>Vorbereiding wetgeving om bepalingen uit de Code Banken indien mogelijk op zeer korte termijn wettelijk te kunnen verankeren wanneer onvoldoende is voldaan aan aanbeveling 2 van Cie De Wit.</i></p>	<p>Afgerond. Motie is nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van de NVB. Zie het overzicht bij Kamerstukken II, 2011-2012, 31980, nr. 55.</p>
<p>27. <i>Jaarlijkse rapportage door CPB en DNB gezamenlijk.</i></p>	<p>De Tweede Kamer is meest recentelijk per brief van 17 november 2011 geïnformeerd over hoe DNB en het CPB in zullen gaan op dit verzoek. Het CPB en DNB stellen elk een rapportage op die gezamenlijk naar de Tweede Kamer wordt gezonden. Afgelopen voorjaar heeft de Kamer deze rapportages voor de eerste maal ontvangen (Kamerstukken II 2011/12, 33283, nr 1 en nr 2).</p>
<p>28. <i>Zorgen dat nummerportabiliteit zo snel mogelijk wordt ingevoerd en de Kamer voor het zomerreces informeren over de stappen die hiertoe worden genomen.</i></p>	<p>Inmiddels heeft Nederland het punt van nummerportabiliteit herhaaldelijk onder de aandacht gebracht in Europa. Zo is het o.a. in de Payments Committee van 31 maart 2011 onder de aandacht gebracht. Hiernaast is in de Kabinetsreactie, die op 7 maart 2012 naar de Kamer is gestuurd, op het groenboek over betalingsverkeer getiteld “Naar een geïntegreerde Europese markt voor kaart- internet- en mobiele betalingen” ook aangegeven dat Nederland de voordelen van nummerportabiliteit voor het voetlicht wil brengen. Hierin wordt gesteld dat Nederland begrijpt dat dit een verandering van de rekeningnummersystematiek met zich mee zal brengen en dat dit alleen in Europees verband kan worden geïntroduceerd. Daarom is daar dan ook aangegeven dat Nederland het op prijs stelt als de Europese Commissie zal kijken welke mogelijkheden hiervoor op termijn bestaan.</p> <p>Tenslotte is de Kamer middels een brief van 9 februari jl. op de hoogte gebracht van het evaluatierapport over de overstapservice die het veranderen van de betaalrekening ondersteunt. Uit de evaluatie blijkt dat gebruikers van de overstapservice positief zijn over deze service: gemiddeld krijgt de service na 12 maanden gebruik een 8,5. Ik heb met interesse en tevredenheid kennis genomen van de conclusies van het evaluatierapport. Zoals in de brief van 5 juli 2011 is toegelicht, is het voor banken</p>

	<p>lastig op korte termijn nummerportabiliteit in te voeren. Daarom is het belangrijk dat de overstapservice door gebruikers zo positief wordt beoordeeld.</p> <p>Zoals eerder opgemerkt, heeft Nederland op beleidsmatig niveau de wens om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om nummerportabiliteit in te voeren al op Europees niveau ingebracht. Nederland zal dit punt op Europees niveau waar dat past, telkens blijven inbrengen.</p>
<p>30. <i>Alle bonussen bij staatsgesteunde instellingen vanaf 2008 eenmalig tegen 100% belasten, of aftrek totale bonusbedrag in de vennootschapsbelasting weigeren.</i></p>	<p>Afgerond. Het bonusverbod bij staatssteun is op 20 juni 2012 in werking getreden (Stb 2012, 265).</p>
<p>33. <i>Oproep financiële instellingen om gedragscodes op te stellen.</i></p>	<p>Deze motie heb ik expliciet onder de aandacht gebracht bij de „Dutch Fund and Asset Management Association“ (DUFAS) en de pensioenfederatie, laatstgenoemde in overleg met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.</p> <p>Sinds 2011 is de Monitoring Commissie Governance Principes Verzekeraars van start gegaan met de monitoring van de naleving door verzekeraars van de Governance Principes Verzekeraars. Dit heeft geleid tot een voorrapportage in december 2011. Deze rapportage is kritisch over de stand van zaken op delen van de verzekeringsmarkt maar signaleert ook dat er duidelijke stappen zijn gezet. In het najaar van 2012 rapporteert de Commissie over de naleving van de Code door verzekeraars.</p>
<p>34. <i>Halfjaarlijkse voortgangsrapportage aan de Kamer over de implementatie van de aanbevelingen van de commissie De Wit.</i></p>	<p>De eerste voortgangsrapportage heb ik op 20 oktober 2011 aan uw Kamer gestuurd, als onderdeel van de beleids- en wetgevingsbrief op het terrein van de financiële markten.³ De tweede voortgangsrapportage over de implementatie van de aanbevelingen van de commissie De Wit is op 29 mei 2012 aan uw Kamer gezonden.⁴ De derde voortgangsrapportage treft u bij deze aan.</p>
<p>35. <i>Creëren van wettelijke bevoegdheid voor de AFM voor toezicht op het beleid inzake de ontwikkeling van financiële producten.</i></p>	<p>Vanaf 1 januari 2013 zal het productontwikkelingsproces van o.a. banken en verzekeraars worden verankerd in het BGfo. Daarmee is een wettelijke bevoegdheid gecreëerd voor de AFM om toezicht te houden op het productontwikkelingsproces</p>

³ Kamerstukken II 2011/12, 31 980, nr. 55.

⁴ Kamerstukken II, 2011/12, 31 980, nr. 72, bijlage.

	van financiële ondernemingen.
37. <i>Wettelijke verankering van de koppeling van de bankierseed aan de geschiktheids- en betrouwbaarheidstoetsing van DNB.</i>	Afgerond. Wetgeving is in gang gezet. Onderdeel van de Wijzigingswet Financiële Markten 2013. Zie o.a. Kamerstukken II, 2011-2012, 31980, nrs. 63 en 76.

C. Voortgang Actieplan financiële sector

Actie	Stand van zaken voortgang
1. Crisisinterventiewetsvoorstel: verbetering interventie-instrumentarium DNB/overheid bij banken in serieuze problemen	De Wet bijzondere maatregelen financiële ondernemingen is op 25 mei 2012 in werking getreden (Stb. 2012, 241).
2. Invoering bankenheffing voor depositogarantiefonds	Eind maart is de wijziging van het besluit Bijzondere prudentiële maatregelen, beleggerscompensatie en depositogarantie Wft en het Besluit prudentiële regels Wft in verband met de wijziging van de financiering van het depositogarantiestelsel voorgelegd aan beide Kamers der Staten-Generaal. Inwerkingtreding is voorzien op 1 juli 2013
3. Invoering bankenbelasting	De wet bankenbelasting is een belasting voor de bancaire sector op basis van ongedekt vreemd vermogen. De wet is inmiddels door beide Kamers der Staten-Generaal aangenomen en treedt op 1 oktober 2012 in werking. Als gevolg van het Begrotingsakkoord 2013 is de bankenbelastingopbrengst verdubbeld wordt van €300mln. naar €600 mln. per jaar.
4. Verankering bankierseed	De Tweede Kamer is 14 april 2012 schriftelijk geïnformeerd over de voorgestelde verankering (Kamerstukken II 2011/12, 31 980, nr. 63). Voorgesteld is een eed of belofte in te voeren voor elke persoon (behoudens een beperkt aantal uitzonderingen) bij elke financiële onderneming, en verankering van de eed of belofte voor onder meer beleidsbepalers in de geschiktheidstoets bij AFM en DNB. De eed of belofte zal naar verwachting vanaf 1 januari 2013 verplicht zijn.
5. Beperking aansprakelijkheid DNB/AFM	De Wet aansprakelijkheidsbeperking DNB en AFM en bonusverbod staatsgesteunde ondernemingen is met ingang van 1 juli inwerking getreden (Stb. 2012, 265 en 289).

6. Herziening bekostigingssystematiek	De Wet bekostiging financieel toezicht treedt op 1 januari 2013 in werking.
7. Verbetering geschiktheid-/betrouwbaarheidstoets	Middels de wet Introductie van de geschiktheidseis voor commissarissen (Kamerstukken II, 2010/11, 31 786, nr. 2) is de deskundigheidseis vervangen door een (ruimere) geschiktheidseis en is de doelgroep die onder de geschiktheidstoets valt verbreed.
8. Aanscherping ken-uw-klant procedures	De aanscherping van de ken-uw-klant procedures is inmiddels verwerkt in een wetsvoorstel tot wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme, dat onlangs aan de Tweede Kamer is gezonden (Kamerstukken II 2011/12, 33238, nr. 2). In het wetsvoorstel is o.a. expliciet gesteld dat instellingen moeten letten op zogenoemde stroman constructies: bekend is dat criminelen voor het witwassen van geld vaak derden inzetten als „stromannen“. Verder is verduidelijkt dat het land van vestiging van een cliënt aanleiding kan zijn voor verscherpt cliëntenonderzoek. Daarbij gaat het met name om landen waar wetgeving of toezicht inzake witwassen en financieren van terrorisme ontbreekt.
9. Verbeteren vakbekwaamheid in de financiële dienstverlening	In het Bgfo is een aantal belangrijke wijzigingen t.a.v. vakbekwaamheid opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> - Iedere persoon die zich binnen de financiële onderneming bezig houdt met adviseren moet over een diploma beschikken. - In de Permanente Educatie komt meer nadruk te liggen op het continu actueel houden van kennis. De financiële onderneming borgt dit in zijn bedrijfsvoeringmodel. Periodiek (eens per 3 jaar) wordt deze kennis getoetst. <ul style="list-style-type: none"> - Er komt een centrale examenvragendatabase, onder toezicht van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening. Op deze manier kan een uniforme examenkwaliteit worden gegarandeerd. - - De modulestructuur wordt aangepast zodat deze beter aansluit op de adviesvragen die adviseurs krijgen en op hun beroepspraktijk.
10. Provisieverbod beleggingsondernemingen	De herziening van de Markets in Financial Instruments Directive (MiFID) is momenteel in

	volle gang. In de onderhandelingen zet ik mij in voor een Europees provisieverbod voor beleggingsondernemingen.
--	---